

Inspirationsmateriale til OPRØRT – et stykke med revolution, tak!

Kære skolelærere og elever!

Hvornår har I sidst gjort oprør? Kæmpet for en sag eller sagt "stop! Det er nok"? Er der brug for et oprør i Danmark? Er der brug for, at vi rejser os i fælles flok, og starter en revolution? Alt det har vi spurgt os selv om i dansk, og i dette korte inspirationsmateriale kan I finde links/artikler og arbejdsspørgsmål, der på forskellig vis præsenterer berømte oprør, nutidige oprør, små og store oprør. På den måde kan I lade jer inspirere til diskussioner i klassen, og hvem ved – måske bliver I inspireret til at lave jeres eget lille oprør?

Materialet henvender sig til de ældste klasser i folkeskolen samt elever i gymnasiet i fagene dansk, samfundsfag og historie

Berømte oprør

– oversigt over oprør og revolutioner i nyere tid

Den franske revolution

I 1789 var priserne på brød i Frankrig skyhøje, og da kongen pga. den ophedede situation trak tropper sammen om byen, stormede folket i Paris fæstningen og fængslet Bastillen. Efterfølgende overtog et nyt kommunestyre magten i byen, og oprettede en nationalgarde. Efter en periode med relativ ro tog urolighederne fart igen i 1791. Det førte til, at Nationalforsamlingen krævede kongens afgang. Et flertal stemte for krig mod Østrig, men da den gik dårligt og det blev tydeligt, at kongen holdt med fjenden, blev han og hans familie anholdt.

Den 21/1 1793 blev

kong Ludvig den 16. halshugget i guillotinen. På det politiske plan er den franske revolution siden blev set som første skridt på vejen til afviklingen af enevældet i Europa. Frihed, lighed og broderskab blev den nye tids slogan, og Frankrigs symbol på den nye tid blev et nyt flag: trikoloren.

www.historienet.dk

Den russiske revolution

I 1917 kulminerede flere års uroligheder og utilfredshed med den russiske zsar. Med Februarrevolutionen endte 300 års voldeligt og undertrykkende Romanovstyre med mordene på zsar familien. Det russiske folk havde helt mistet tilliden til styret og fødevare-situationen var desperat. De ville have frihed og en afslutning på krigen (1. verdenskrig). Senere samme år kom Oktoberrevolutionen, hvor Vladimir Lenin og bolsjevikkerne tog magten fra den provisoriske regering og dannede en bolsjevikledet regering. Revolutionen bredte sig hurtigt til resten af Rusland, men aldrig, som Lenin håbede på, til resten af Europa.

www.modkraft.dk

Den danske modstandsbevægelse

Den generelle modstandsbevægelse under 2. verdenskrig havde to sider: den politiske og den militære – dette var også tilfældet i Danmark, der var besat af Tyskland. Hvor den politiske del bestod i hemmelig mødeaktivitet, produktion og distribution af illegale bøger og blade, bestod den militære i sabotage af bl.a. tyske transportveje og garageanlæg, likvidering af stikkere og forrædere samt efterretningsvirksomhed. Modstandsbevægelsen opstod dog, i modsætning til mange

www.denstoredanske.dk

andre lande, ikke umiddelbart efter besættelsen. Først i 1941 efter en aktion mod Danmarks Kommunist Parti begyndte en egentlig modstandsbevægelse at dannes. Fra ca. 1943 steg antallet af illegale grupper, i København er BOPA og Holger Danske blandt de mest kendte.

Ungdomsoprøret i Danmark

Året 1968 står centralt i manges erindring som året hvor Ungdomsoprøret rasede over hele verden. Den unge generation gjorde oprør mod deres forældres generation, i mod professorvældet på universiteterne og mod den herskende kultur. I Danmark gik oprøret relativt roligt for sig. Unge mennesker besatte forladte bygninger, dele af Københavns Universitet, og flyttede i kollektiver. "Ungdomsoprøret var et kulturelt vendepunkt, som introducerede nye eller glemte kulturelle idéer såsom meditation, vegetarisme, folkemedicin, økologi, fri sex og en utopisk-kommunistisk levevis. Ungdomsoprøret nedbrød gamle autoritetsformer og skabte i sit kølvand mere personlig frihed." (Gyldendals online leksikon www.denstoredanske.dk)

www.kristeligt-dagblad.dk

www.modkraft.dk

Nellikerevolutionen

Nellikerevolutionen var en militærøpstand i Portugal i 1974, "der omstyrkede diktaturet fra 1926, som på 13. år førte en udsigtsløs kolonikrig i Afrika. Opstanden var organiseret af en gruppe laverestående officerer, *Movimento das Forças Armadas* (MFA, De væbnede styrkers bevægelse), populært "kaptajnsbevægelsen", under ledelse af bl.a. major Otelo Saraiva de Carvalho. Diktaturet under Marcelo Caetano faldt på under ét døgn uden større modstand. Kun fire mennesker omkom, alle civile, da mange trodsede MFAs henstilling om at holde sig inden døre og omringede det hemmelige politis hovedkvarter, hvorfra der blev åbnet ild. Caetano overdrog magten til general António de Spínola, medlem af

Juntaen til Nationens Frelse, der herefter genindførte demokratiet. Betegnelsen Nellikerevolutionen skyldes, at der symbolsk for opstandens fredelige karakter blev sat nelliker i soldaternes geværløb." (Gyldendals onlineleksikon - www.denstoredanske.dk)

Oprøret på Tahrirpladsen 2011-2013

I januar 2011 begyndte et oprør blandt det egyptiske folk mod daværende præsident Hosni Mubarak. Han blev efterfølgende idømt fængsel på livstid for ikke at have stoppet drab på demonstranter. Efterfølgende blev Muhammed Morsi valgt demokratisk til ny præsident, men også han blev afsat efter folkelige protester. En ny midlertidig præsident, Adly Mansour, indsattes i embedet. Den 26. og 27. maj 2014 afholdes

www.dr.dk

nyt valg i Egypten. Storfavoritten er tidligere hærchef Abdel Fattah al-Sisi, der afsatte den forrige præsident. Oprøret på Tahrirpladsen var startskuddet til Det Arabiske Forår, hvor folket i flere arabiske lande har gjort og gør oprør mod deres diktatoriske ledere.

"Nej tak til statens salg af DONG"

I begyndelsen af dette år begyndte det vel nok tætteste vi kommer på et folkeligt oprør i Danmark i nyere tid. I medierne kunne man læse om statens planer om salget af energifirmaet DONG samt den forestående afstemning i folketinget. Hurtigt rejste der sig en protest blandt tusinder af danskere på Facebook. Det var nemlig ikke hvem som helst, der var køber. Det amerikanske firma Goldman-sachs havde lagt en stor billet ind på de 19 procent af de aktier, der var til salg. Det førte til en underskriftindsamling som 198.484 danskere skrev under på. Det havde dog ingen konsekvenser i forhold til salget, og aktierne blev solgt til det amerikanske firma med det blakkede ry.

<http://finans.tv2.dk>

Artikler om oprør

Artikel 1 – Vi stillekupister er den arrogante klasse

<http://www.information.dk/493982>

Artikel 2 Den egyptiske revolution har langt igen

<http://www.information.dk/258526>

Artikel 3 – Et stilfærdigt oprør

<http://www.b.dk/nationalt/nydanske-piger-goer-stilfaerdigt-oproer-mod-samfund-og-foraeldre>

Artikel 4 Det blide oprør

<http://www.information.dk/308473>

Artikel 5 Kunder i oprør over Idémøbler

http://www.mx.dk/penge_erhverv/nyheder/story/28839324

Artikel 6 Oprøret kommer fra dem vi ikke bryder os om

<http://www.information.dk/494785>

Arbejdsspørgsmål

- 1) Hvad karakteriserer et oprør/en revolution?
- 2) Beskriv de typiske årsager til et oprør ud fra de seks artikler
- 3) Hvad skal der til for at et oprør eller en revolution lykkedes?

Det moderne oprør

I dag gøres der stadig oprør rundt omkring i verden. I flere tilfælde er det væbnede oprør som tilfældet med Tahrirpladsen og mange andre steder. Årsagerne er både religiøse og politiske, og mange kæmper dermed stadig for frihed både på et menneskerettighedsplan og på et personligt plan. For friheden til at være den man er, elske dem man vil og mene det man vil.

Den danske journalist Claus Henriksen skrev i 2010 på debatsiden Erduenig.dk: "Men når du i dag skal gå op imod det forventede, konventionerne eller regler, du ikke bryder dig om, så er der ikke mange virkemidler. I dag er der stort set ingen på vore breddegrader, der 'går på barrikaderne' eller omstyrter styreformer, så det er de mindre virkemidler, der skal gøre forskellen. Nogle vælger at se gennem fingre

med en tåbelig og helt igennem urimelig ekstraskat og simpelthen undlade at betale den.

Andre vælger at lave et lille effektivt 'bi-stik' ved at klæde sig af og kravle ind i et bur som to grise i en stille protest mod den måde, grisene i England bliver behandlet. Andre igen opfordrer til modspil i kampen mod en skole for unge aspirerende rockerpoder."

I 2010 havde verden selvfølgelig ikke set Det Arabiske Forår endnu, og der er flere eksempler på folk, der går 'på barrikaderne' – også før 2010. Tænk bare på de mange bilafbrændinger og protester i Paris og omegn i 2005 og 2006, da to teenagedrenge døde på flugt fra politiet. En hændelse der kastede Frankrig ud i den værste sociale krise i 30 år. Eller den store demonstration ved COP15, hvor tusinder mødte op for at demonstrere for klimaretfærdighed og mod præmissen for klimatopmødet, hvor mange mente at magtbalancen mellem det globale nord og syd var skæv.

I Danmark kommer utilfredshed altså stadig ofte til udtryk via demonstrationer, der ind i mellem ender i sammenstød med politiet. Generelt kan man dog sige, at oprør sker på mere stilfærdige måder og ofte med Internettet som hjælpemiddel. Der bliver lavet underskriftindsamlinger, hjemmesider og Facebookgrupper. Vi blogger og deler artikler/billeder/statusopdatering på Facebook. Vi starter vores egne små enmands-oprør mod de ting, der går os på og synes uretfærdige. Fra tid til anden får vi flere med på vores oprør, og opnår synlighed i medierne. Det er dog langt fra altid, at det fører noget med sig. Det moderne oprør kan i dag have en langt mere individuel karakter, fordi det på så mange planer er langt mere accepteret, muligt og sikkert at følge sin egen overbevisning, selvom ting som DONG-salg, dyremishandling eller regeringens politik stadig kan samle rigtig mange mennesker i uenighed.

Arbejdsspørgsmål:

- hvad karakteriserer det moderne oprør?
- Hvad ville du selv gøre oprør mod (hvis du skulle)?
- Hvordan formidles et oprør hurtigt i dag, og hvorfor?

Om dansk dansk

dansk dansk består af skuespillerne Hassan Preisler og Sandra Yi Sencindiver, der sammen udgør den kunstneriske ledelse, samt leder og producent Christine Worre Kann. Det er kompagniets ønske at påvirke og inspirere resten af kulturlivet til inklusion og at skabe et mangfoldigt vækstlag med professionelle, faglige kræfter, der normalt bliver udelukket af det danske kulturliv.

Målet er at skabe bevidsthed om diskrimination, fordomme og forskelsbehandling ved at vise alle de styrker, der gemmer sig i den danske mangfoldighed. For hvad vil det sige at være dansk?

"Vi gør det selv, men vi gør det sammen!", sådan lød ordene i kompagniets første ansøgning til Scenekunstudvalget i 2007. Siden da har dansk dansk gennem teatret kæmpet for at gøre deres stemmer gældende i kampen for mere åbne døre på landets kulturinstitutioner.

I 2011 åbnede Østre Gasværk dørene for **dansk dansk**, der er huskompagni indtil maj 2014, hvorefter de flytter i teaterfællesskab med Det Flydende Teater og Alias Teaterproduktion på Den Røde Plads på Nørrebro, hvor vi vil lave byrumsteater til folket! Oprørt bliver således den første forestilling som **dansk dansk** sætter op i de nye omgivelser.

Praktisk info om Oprørt – et stykke med revolution, tak!

Instruktion: TUE BIERING

Manuskript: LINE MØRKEBY

Scenografi: NICOLAJ SPANGAA

Lyddesign: RASMUS KREISNER

Lysdesign: RAPHAEL SOLHOLM

Skuespillere: HASSAN PREISLER, SANDRA YI SENCINDIVER og KRISTOFFER FABRICIUS

Billetter

60 kr. stk. v. køb af min. 15 stk. (1 gratis lærerbillet tilbydes). Ved køb af 50 billetter tilbyder vi yderligere 10 gratis billetter. Skriv til louise@danskdan.dk eller ring på 51 95 30 29, hvis I ønsker at gøre brug af dette tilbud.